

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ГЕЗА СІЛЬВАЙ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СКРИПАЛІВ-ПОЧАТКІВЦІВ

У статті розглянуті окремі аспекти використання методики Геза Сільвай "Кольорові струни" в процесі початкового етапу навчання гри на скрипці.

The article deals with the method of Geza Szilvay "Colourstrings" in the artistic and educational process of preparation beginner violinists.

Ключові слова: методика, скрипалі-початківці, підготовка

Key words: methodology, beginner violinists, preparation

Сучасний етап розвитку мистецької педагогіки характеризується бурхливим зростанням інноваційних процесів. Подібні явища актуалізують на пошук відповідних педагогічних умов і впровадження у практику методів, що спрямовано на розвиток творчого потенціалу дитини та формування її виконавських умінь. Сучасною скрипковою педагогікою накопичено значний досвід і безліч інноваційних ідей, аналіз яких нагально необхідний для сформованості виконавських умінь скрипалів-початківців молодшого віку.

Аналіз науково-методичної літератури свідчить, що питанням методики початкового етапу навчання гри на скрипці присвячені праці М. Берлянчика, К. Завалко, В. Зельдіса, Д. Колбіна, І. Лесмана, К. Мостраса, Л. Чоксі та інших. Вже багато років відома в усьому світі інноваційна методика навчання скрипалів-початківців "Colourstrings" ("Кольорові струни"). Методика розроблена угорським педагогом-скрипалем Г. Сільвай (G. Szilvey) і ґрунтується на принципах системи музичного виховання З. Кодая. Однією з головних особливостей праць з методики Г. Сільвай "Кольорові струни" є використання кольору та візуальних презентацій.

Метою дослідження є висвітлення основних методичних аспектів методики Г. Сільвай "Кольорові струни", що дають змогу інтенсифікувати процес навчання скрипалів-початківців.

Геза Сільвай є засновником відомої методики "Кольорові струни", що має більш ніж сорока публікацій. З огляду на те, що вищезазначена методика дуже пов'язана з методикою Золтан Кодая, розуміння його принципів абсолютно необхідне для ефективного використання методики Г. Сільвай. За методикою підготовка до гри на інструменті включає розповідання історій, спів пісень, слухову та базову підготовку, а також музичну грамотність. Цей процес підготовки учнів-початківців називається "Музичний дитячий садок". Матеріали "Кольорові струни" для музичного дитячого садка мають назви "Маленькі негідники", "Співочі негідники" і "Ритмічні негідники". Період використання "Маленьких негідників" – від дитинства та до моменту закінчення у дитини дитячого садка. Серія "Співочі та ритмічні негідники" розрахована для дітей дошкільного віку, спрямована на те, щоб допомогти підготувати дітей фізично до навчання гри на скрипці, а також слухово, інтелектуально та емоційно. Матеріали методики Г. Сільвай "Кольорові струни" у сукупності формують музично плавний шлях від дитинства до дошкільного віку та потім до подальшого інструментального навчання. Понад п'ятдесят дитячих пісень і народних мелодій можна вивчити в інструментальних матеріалах "Кольорові струни". Інструментальна школа в методиці Г. Сільвай "Кольорові струни" використовує персонажі, мелодії та ритми серії "Негідників". Основні навчальні посібники "Скрипкова абетка" (Violin ABC Book A-D) поділяються на розділи, що вводять по одному новому поняттю, повторюючи при цьому попередні елементи. Кожна нова вивчена концепція відпрацьовується за допомогою вправ та народних пісень, і діти мають свободу імпровізувати та створювати власну музику в процесі навчання.

Скрипкова абетка А-Д призначена для використання дитячої уваги для викладання музичних понять, оскільки вони використовують кольори та грайливі малюнки замість

традиційних нотних знаків. Період використання томів "Скрипкової абетки" А-D припадає на перші п'ять-шість років гри на інструменті і має використовуватися до введення традиційного скрипкового репертуару. Матеріали "Скрипкової абетки" А-D здебільшого ґрунтуються на дитячих і народних піснях, а не з традиційного скрипкового репертуару. За допомогою народних пісень, Г. Сільвай використовував їхні мелодії та ритми, щоб познайомити учнів з музичними, технічними, інтелектуальними та естетичними поняттями в "Скрипковій абетці". Г. Сільвай вважає, що діти мають знайомитися з народною музикою з усього світу. У "Кольорових струнах" Violin ABC Book A-D міститься понад триста народних пісень із двадцяти п'яти країн, а також сорок дитячих пісень, складених З. Кодаєм. Скрипкова абетка А-D дає змогу інтегровано розвивати музичний інтелект, музичний слух та емоційно збагачувати внутрішній світ учня, а також формувати скрипкову техніку [2, с. 25]. Окремі поняття, як-от, наприклад, довгий чи короткий звук, запроваджуються поступово, крок за кроком, щоб учень міг розпізнати його на слух, під час читання, співу та гри. Прогрес у виконанні творів, зокрема скрипкового репертуару, відбувається неминуче повільніше, ніж в інших методах навчання гри на скрипці для початківців, через те, що це інтегроване навчання є рівноправним.

Більшість методик для скрипалів-початківців одразу ж використовують традиційний нотний запис, який неминуче містить безліч символів для позначення висоти тону і ритму. Методика Г. Сільвай "Кольорові струни", навпаки, розпочинається без лінійної системи і використовує назви часу Париж-Шеве (ТА, Тi-Ti) для вираження тривалості ритму, що подані в трубній нотації [3, с. 133].

Матеріали "Скрипкової абетки" для техніки правої руки починаються з вправ для тренування грубої моторики з використанням цілих штрихів смичка, а потім переходять до розвитку дрібної моторики з використанням більш дрібних штрихів. Довгі штрихи смичка і багаторазове перетинання всіх струн скрипки, що в основному використовуються в книжках А-В, у книжках С-Д переходять у дрібніші та швидші рухи із запровадженням поділу смичка, швидких ритмічних малюнків і штриха "спіккато". У "Кольорових струнах" учні дізнаються, як можна по-різному погладжувати смичок. Основні особливості навчання гри на смичку пов'язані насамперед зі співом, а також розвиваються завдяки використанню гармонік. Використання гармонік, або флажолетів, застосовується в методиці Г. Сільвай "Кольорові струни" з багатьох причин, зокрема для того, щоб ефективно використовувати смичок.

У матеріалах методики "Кольорові струни", в розділах А і В, фундаментальні рухи скрипкової гри використовуються гармоніки лівої руки вздовж усього грифа, скоординовані з погладжуванням смичка. Крім того, у розділі С основні рухи смичка розширюються. Можна стверджувати, що гра на гармоніках тільки допомагає полегшити ліву руку, в той час як потенційно змушує праву руку працювати старанніше і напружуватися для досягнення більш чистого звуку. Помітна відмінність "Скрипкової азбуки" від інших скрипкових методик полягає в тому, що в ній що в ній систематично використовуються піцкато і гармоніка лівої руки. Ці вправи тренують м'язові рухи кожного пальця і знайомлять зі зміщенням уздовж грифа. У методиці Г. Сільвай "Кольорові струни" ліва рука рухається по всьому грифу. Заслуговує на увагу вправа, яка часто використовується в усій книзі В, – це повторюваний рух зважування та розвішування кожного пальця [1, с. 1]. Ця вправа дає дві переваги, оскільки учні розвивають тактильне розуміння мінімального, але достатнього зусилля, необхідного для зупинки струни, а повторювана дія пульсації пальця на струні відпрацьовує рух вібрато. У книжці В-Д використовується використання гармонік у кількох позиціях, піцкато лівої руки у поєднанні зі стоп-тонами в першій позиції, щоб розширити можливості учня у використанні першої позиції. Геца Сільвай описав, що мета навчання за цією методикою – підготувати учня до репертуару, який вимагає зміни позиції і робить акцент на низхідному русі [2, с. 3]. Після цього навчання учень повинен вміти грати величезну кількість

репертуару в першій позиції, і таким чином бути підготовленим до читання і виконання музики, як це рекомендується в інших методиках.

Таким чином, методика Г. Сільвай "Кольорові струни" сприяє розвитку в кожній дитині музичних здібностей, формує виконавські навички та значною мірою спирається на важливу та фундаментальну концепцію, що вчитель повинен прагнути до найвищої якості, докладаючи всіх зусиль на розвиток творчого потенціалу дитини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Завалко, К. В. Методичні засади навчання дітей дошкільного віку гри на скрипці Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти, 8 (13), 159–162. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009.
2. Сільвай Г. Кольорові струни. Скрипкова абетка Книга В: Fennica Gehrman, 2014. 100 с.
3. Сільвай Г. Посібник для вчителів та батьків : Fennica Gehrman , 2018. 154 с.
4. Choksy Lois. The Kodály Method I: Comprehensive Music Education. : Prentice Hall, 1999. Т. 1. 303 р.

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Корнішева Т.Л.